

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

2 april 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het decreet houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning	1
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de vossenlintworm	5

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het decreet houdende wijziging van het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Dank u, mijnheer de voorzitter, voor het feit dat u, zoals afgesproken, mijn verzoek om deze vraag te stellen hebt aanvaard. Eerst moest het decreet goedgekeurd worden. Dat is intussen gebeurd. Nu richt ik mij met mijn vraag over de interpretatie van het ingediende decreet tot de minister.

Mijnheer de voorzitter, ik zal hier de inleiding niet geven. Dat heeft geen enkele zin. Iedereen kent de goedgekeurde tekst. Ik wil enkel een antwoord op een aantal vragen.

Kan de natte projectontgrinding in de Maasvallei beperkt worden tot het huidige winterbed van de Maas? Dit zou onder andere tot gevolg hebben dat gebieden achter de huidige winterdijk, waaronder het Vijverbroek, gespaard blijven. Mevrouw de minister, het kan toch niet de bedoeling zijn dat de Vlaamse overheid een natuurgebied beschermt om het later te laten ontgrinden? Wij hebben in Limburg slechte ervaringen met de aanleg van 2x2-ringwegen dwars door natuurgebieden. Daardoor ontstaan twee natuurgebieden.

Kan, naar Nederlands model, worden voorzien in maatregelen die het mogelijk maken dat, alvorens een project van start gaat, het archeologisch bodemarchief kan worden geïnventariseerd en beschermd zodat paal en perk wordt gesteld aan de brute vernietiging van dit archeologisch patrimonium? Dat is nu al te vaak de gewone gang van zaken. U weet dat wij een eigen decreet hebben. Een aantal gemeenten leveren op dat vlak trouwens heel bewust inspanningen en richten een archeologische dienst op. Daar wordt het veel strenger opgevolgd. Maar iedereen is verplicht het decreet op het archeologisch patrimonium uit te voeren. In het Maasland heeft men daar toch iets andere ervaringen mee.

Hoe kan men verdedigen dat enerzijds een project van groot maatschappelijk belang moet zijn, zoals het heel duidelijk in het decreet staat, en dat anderzijds landbouwgronden die ontgrind worden bij voorkeur opnieuw de bestemming landbouwgrond moeten krijgen? Waarin ligt hier het ‘groot maatschappelijk belang’ van het project? Waar is de verbetering van landschapsecologie en

biodiversiteit? Waar is de win-winsituatie die wordt verwacht? Ik verwijs hierbij naar artikel 20quater, paragraaf 3 en 4.

Komt dit decreet tegemoet aan het voeren van een schaarstebeleid? En op welke manier? Dat is zeer belangrijk. Ik verwijs hierbij naar de beleidsnota Natuurlijke Rijkdommen en Energie 2004-2009, pagina 91: “Afstemming van de grindwinning op lokale behoeften impliceert een duidelijke inkrimping van het geëxploiteerde tonnage.” Dat is een heel duidelijke uitspraak. De vraag is nu hoe je met dit decreet tegemoetkomt aan het schaarstebeleid.

Een grote verdienste van het Grinddecreet is dat de trend is ingezet naar de vervanging van maasgrind door gebroken granulaten. Die kunnen uit alle mogelijke windrichtingen komen. Vooral gebroken kalksteen is de laatste jaren sterk in opmars als grindvervanger. Grind blijft voor zeer specifieke betontoepassingen wel nog beter geschikt. De primaire vraag luidt dus: welk quotum maasgrind als bovengrens heeft de Limburgse beton- en asfaltsector nodig voor welke specifieke toepassingen? En hoe kan via een strikt vergunningenbeleid een duurzame granulatenvoorziening op lange termijn verzekerd worden voor de Limburgse industrie en de daaraan gekoppelde tewerkstelling? In welke alternatieve materialen en/of import wordt er voorzien?

Mevrouw de minister, die import heeft natuurlijk ook te maken met de nota die er was op het grindoverleg in 2007. Het is heel opvallend dat in het Maasland vooral de familiale bedrijven zijn verdwenen. Nu behoren ze allemaal tot internationaal vertakte concerns. Op zichzelf is daar niets tegen. U weet net zo goed als ik dat die concerns vandaag naar het Maasland komen, morgen zitten ze in Noorwegen, overmorgen in Schotland of op het Continentaal Plat. Dat is het spel van de vrije markt. Zij bepalen hoe zij opereren en waar zij hun grondstoffen halen.

Op welke wijze garandeert dit voorstel van decreet, dat nu een decreet is geworden, het principe van win-winprojecten zoals infrastructuurwerken, sanering industrieterreinen, natuur- en landschapsontwikkeling?

Mijn volgende vragen betreffen de correcte uitvoering van de gemaakte afspraken. Betekent de eindigheid van de winning van het grind in het kader van dit decreet de volledige uitvoering van het decreet? Betekent het dat er geen nieuw grindwinningsgebied of reservegrindwinningsgebied wordt afgebakend in ruimtelijke uitvoeringsplannen? Het antwoord daarop is heel belangrijk. Betekent het dat er geen decretaal initiatief

komt dat grindwinning mogelijk maakt in hoofd- of bijwinning, dat er geen opname komt in het Oppervlaktedelfstoffendecreet? Het Oppervlaktedelfstoffendecreet biedt geen garanties voor de eindigheid. Het vertrekt veeleer van de oneindigheid. Ook het unaniem advies van de Milieu-en Natuurraad van Vlaanderen (Mineraad) van 27 september 2007 pleit tegen opname. Bovendien was het de uitdrukkelijke beslissing van het Vlaams Parlement om de grindwinning niet op te nemen in het Oppervlaktedelfstoffendecreet. Ik veronderstel dat dit zo zal blijven en dat uw antwoord, mevrouw de minister, hierover duidelijk zal zijn.

Op welke wijze worden onvervangbare biotopen, zoals te vinden in onder meer het Vijverbroek, de Maaswinkel, Watering-Armenbos-De Bek, gevrijwaard? Over deze natuurgebieden was al jaren veel te doen. De vraag is nu of zij effectief worden gevrijwaard.

Is het uitgangspunt dat bestaande natuur niet vervangen wordt door te maken natuur nog steeds van toepassing?

Met betrekking tot het valleigrind: blijven projecten beperkt tot hoogwaterbescherming, de rivierkundige ingrepen, en/of natuur- en landschapsontwikkeling, met inbegrip van recreatief medegebruik?

Met betrekking tot het berggrind: blijft dit beperkt tot enkel droge winningen wegens de grote impact op de omgeving van natte winningen op het Kempisch Plateau, de zogenaamde berg?

Eventuele projectlocaties in het rivierbed met een actuele landbouwbestemming die vandaag eigendom zijn van de grindsector kunnen, mits akkoord met de landbouw, op basis van een inhoudelijke ruimtelijke en ecologische verantwoording in het kader van de afbakeningsprocessen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen omgezet worden naar een natuurbestemming. Het rivierbed is niet geschikt voor conventionele intensieve landbouw omwille van het overstromingsrisico en omdat het herstructureren voor landbouw in een rivierbed dat veelvuldig kan worden ingenomen door de stroom, zeer duur en contraproductief is. Anderzijds is het rivierbed drager van natuur- en landschapswaarden op Vlaams en Europees niveau. Klopt dit?

Er moet binnen een project een logische samenhang zijn tussen enerzijds de nabestemming en anderzijds de bouwheer, de projectvoorbereiding, de afwerking of de zogenaamde grondschotel, de inrichting en het beheer. Bijvoorbeeld in een project van natuurontwikkeling waarbij grind vrijkomt, speelt de natuurbehoudssector, dat zijn overheid en particuliere organisaties, een sleutelrol en opereert een van deze actoren als bouwheer, toekomstig eigenaar en beheerder. In een infrastructuurproject is het logisch dat degene die de geplande infrastructuur moet realiseren, ook bouwheer is en een sleutelrol speelt in de planning.

De gronden moeten op een nader overeen te komen moment in het proces rechtstreeks worden overgedragen aan de eindbeheerder. De eindbeheerder is een instantie van wie de kerntaken nauw aansluiten bij de te realiseren nabestemming van het betrokken terrein. Op welke wijze wordt dit gegarandeerd door het goedgekeurde voorstel van decreet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Peumans, ik dank u voor al uw gestelde vragen. U hebt inderdaad gewacht tot het voorstel van decreet werd goedgekeurd, maar het blijft natuurlijk een voorstel van decreet, dat nu zal worden uitgevoerd en waarbij een niet-onbelangrijke uitvoeringstaak wordt opgedragen aan de regering. Ik zal u aan de hand van de huidige stand van zaken zo goed mogelijk proberen een antwoord te geven.

Dit grinddossier laat me niet onberoerd. Anderhalf jaar geleden, eind augustus, op de dag dat ik de projectgroep die de kwestie opvolgde, zou gaan bezoeken om me ook van de toestand ter plaatse te vergewissen, ben ik door een hernia op de operatietafel terechtgekomen in plaats van naar Limburg te kunnen trekken. Het dossier roept dus wat tegenstrijdige gevoelens bij me op. *(Opmerkingen)*

De natte projectgrindwinning zal zich in belangrijke mate situeren in het huidige winterbed van de Maas. U weet dat volgens het decreet elk projectvoorstel moet worden goedgekeurd door het nog op te richten projectgrindwinningscomité en door de Vlaamse Regering. Dat is een garantie en er zijn nu geen argumenten om de natte projectgrindwinning al bij voorbaat te beperken tot het huidige winterbed van de Maas.

Wat het beschermde natuurgebied Vijverbroek betreft, kan ik u melden dat dit gebied volgens mij door geen enkele groep wordt voorgesteld als gebied voor projectgrindwinning.

De projectgrindwinning zal onderdeel uitmaken van maatschappelijke projecten van groot openbaar belang en dus is het evident dat de algemene regelgeving op de bescherming van het archeologisch erfgoed zal worden toegepast. In deze problematiek zal de projectgrindwinning op dezelfde manier benaderd worden als andere werken die mogelijk in conflict komen met de bescherming van het archeologisch patrimonium. Bij de grindwinning onder het Grinddecreet worden trouwens, maar dat weet u, alle grindgebieden zeer nauwkeurig onderzocht volgens de geldende wetgeving en vergunningsvoorwaarden alvorens er tot ontginning kan worden overgegaan.

De bepaling waar u naar verwijst, stelt dat bij ontgrinding in agrarische planologische bestemmingen buiten

het rivierbed, in de eerste plaats de agrarische herbestemming moet worden nagestreefd. In de context van de verbreding van de landbouwactiviteiten kunnen landbouwers een rol opnemen als terreinbeheerder. Het lijkt me dan ook voorbarig om nu al uit te sluiten dat het projectgrindwinningscomité een consensus kan vinden over een project dat in overeenstemming met deze bepaling vorm krijgt. De toekomst zal dit uitwijzen.

Het is inderdaad zo dat dit niet uitdrukkelijk vermeld is in de voorgestelde decreetswijziging, maar het lijkt toch heel evident dat het geëxploiteerde tonnage een zeer belangrijk beoordelingscriterium zal zijn voor het goedkeuren van de projectvoorstellen indien de Vlaamse Regering zou worden geconfronteerd met talrijke projectvoorstellen die samen zouden resulteren in overmatige ontginning van de delfstof grind.

Ten behoeve van het grindbeleid is het noodzakelijk dat de Vlaamse overheid via de geëigende instrumenten inzake stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen en het toezicht daarop, sturend kan blijven optreden en via de jaarlijkse voortgangsrapporten ook de nodige informatie inzake ontgonnen hoeveelheden ter beschikking krijgt.

Tegen het einde van de volgende regeerperiode zal de impact van de grindwinning op de bevoorrading moeten worden geëvalueerd. Door de tijdelijke ruime grindbevoorrading uit het Nederlandse Grensmaasproject kan worden aangenomen dat de grindwinning in Vlaanderen duidelijk zal inkrimpen in de volgende tien jaar. De bevoorradingsszekerheid voor de Limburgse beton- en asfaltsector uit Vlaamse projectgrindwinning is per definitie kleiner dan onder het quotumregime van het Grinddecreet. Het is ook om die reden dat de trend naar de vervanging van Vlaams Maasgrind door gebroken granulaten of alternatieve materialen niet zal worden omgekeerd. Via de grindwinningsvergunning kan de Vlaamse Regering een vergunningenbeleid voeren om een duurzame granulatenvoorziening op lange termijn te verzekeren voor de Limburgse industrie en de eraan gekoppelde tewerkstelling.

Het principe van de win-winprojecten wordt gegarandeerd door de vereiste unanimiteit in het projectgrindwinningscomité en het goedkeuren van de projectvoorstellen door de Vlaamse Regering.

Het huidige Grinddecreet zal volledig worden uitgevoerd. De grindwinning zal niet worden opgenomen in het Oppervlaktedelfstoffendecreet. Er zal geen nieuw grindwinningsgebied of reservegrindwinningsgebied zoals bedoeld in het huidige Grinddecreet, worden afgebakend in ruimtelijke uitvoeringsplannen. Wellicht zal het wel nodig zijn om, in functie van de te realiseren maatschappelijke projecten van groot openbaar belang, ruimtelijke uitvoeringsplannen goed te keuren die onder meer de aan die

projecten gekoppelde projectgrindwinning mogelijk maken, om de vereiste stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen te kunnen verlenen. Het principe van de eindigheid van de grindwinning blijft behouden in die zin dat enkel projectgrindwinning, op voorwaarde van consensus, als uitzondering mogelijk is.

Onvervangbare biotopen zijn per definitie beschermd door de Europese en de Vlaamse milieu- en natuurregelgeving. In het decreet wordt bovendien gesteld dat onvervangbare biotopen gevrijwaard moeten blijven. In het geval dat de vermelde gebieden Vijverbroek, Maaswinkel, Watering-Armenbos-De Bek door het op te richten projectgrindwinningscomité als projectvoorstel aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, is het aan de Vlaamse Regering om die projectvoorstel te toetsen aan deze bepalingen.

Een van de uitgangspunten die werden opgenomen in het goedgekeurde voorstel van decreet, is dat elk project een meetbare meerwaarde zal realiseren op het vlak van natuur en landschap. Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat “te maken natuur” een meerwaarde kan hebben op bestaande natuur. Ook dat is iets dat moet worden onderzocht in de milieueffectrapportage en desgevallend ook in de passende beoordeling van elk projectvoorstel.

Het moet volgens het decreet gaan om projecten waarmee men een maatschappelijk relevant doel wil bereiken en waarvoor duidelijke randvoorwaarden gelden die verschillen tussen projecten binnen en buiten het rivierbed van de Maas of dus binnen en buiten de winterdijk. Elk project dat aan deze uitgangspunten voldoet, komt potentieel in aanmerking. Voor het valleigrind van buiten het rivierbed van de Maas valt het niet bij voorbaat uit te sluiten dat door het projectgrindwinningscomité projecten worden voorgesteld die breder gaan dan hoogwaterbescherming en/of natuur- en landschapsontwikkeling met inbegrip van recreatief medegebruik, maar steeds gelden de duidelijke randvoorwaarden.

De randvoorwaarde dat bij de winning van berggrind enkel boven de natuurlijke grondwaterspiegel mag worden ontgonnen, is uitdrukkelijk opgenomen in het decreet.

Het is evident dat de landbouwsector ruimte moet inleveren voor de maatschappelijke projecten van groot openbaar belang waarmee grindwinning gepaard gaat, maar het is ook evident dat dit voor de landbouwsector beter aanvaardbaar is als het gaat om gronden gelegen in het rivierbed van de Maas die vandaag al eigendom zijn van bedrijven uit de grindsector.

Aangezien het herinrichten voor landbouw daar weinig zinvol zou zijn, en het rivierbed drager is of kan worden van natuur- en landschapswaarden op Vlaams en Europees niveau, is een omzetting van landbouwbestemming

naar natuurbestemming die projectgrindwinning mogelijk maakt een maatschappelijk verantwoorde optie. In de gebieden met een agrarische planologische bestemming zal sowieso een bestemmingswijziging nodig zijn om het maatschappelijk project van groot belang, en dus ook de projectgrindwinning, te kunnen vergunnen. Vragen zoals wie er zal optreden als bouwheer van een project voor natuurontwikkeling of een infrastructuurproject, en wanneer de gronden zullen worden overgedragen aan de eindbeheerders, moeten met voldoende zekerheid beantwoord worden in elk projectvoorstel dat ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. Dat zal dus telkens per project worden bekeken.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de minister, u hebt een beperkt aantal geruststellende antwoorden gegeven. Sommige natuurgebieden in het Maasland leven al jaren in onzekerheid.

U zegt dat het een voorstel van decreet is. Uw vroegere partijvoorzitter heeft destijds wel samen met minister Keulen en de ex-kabinetschef van burgemeester Reynders, nu tot arrondissementscommissaris benoemd, een intentieverklaring getekend met voorwaarden voor winprojecten waarbij grind wordt gewonnen.

Mevrouw de minister, u zegt dat onvervangbare biotopen, zoals te vinden in onder meer Vijverbroek, Maaswinkel, Watering-Armenbos-De Bek op Europees en op Vlaams niveau worden beschermd. Dat klopt. Wanneer er aanvragen binnenkomen, dan zullen die worden getoetst aan de desbetreffende wetgeving, zegt u. Ik heb op dat vlak echter een zekere argwaan ten opzichte van de Vlaamse overheid. Ik blijf dat herhalen. Een aantal projecten zoals de noord-zuidverbinding gaan dwars door Europese Habitatrichtlijngebieden.

U hebt hier een aantal belangrijke uitspraken gedaan. U zegt dat dit soort gebieden gevrijwaard zal blijven. Ik hoop dat. Daarover zullen nog uitvoeringsbesluiten volgen.

Uw antwoord over de hoeveelheid grind die nodig is, is nogal vaag. U plaatst daar geen bovengrens. Het is de behoefte op de inlandse markt die de benodigde hoeveelheid bepaalt. Het concern aan de ene kant van de grens is ook het concern aan de andere kant van de grens. Zij jongleren daarmee naargelang de behoeften op de markt. Soms wordt er rechtstreeks geëxporteerd naar Nederland, terwijl dat in het kader van Europa eigenlijk niet kan.

We zullen dit dossier in elk geval verder opvolgen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: We zijn positief over het voorliggende decreet. Wat de realisatie betreft, is mijn vraag

wel in welke mate de regering op de hoogte is van bestaande projecten. Wat de continuïteit betreft, stelt de ontgrinde oppervlakte van een hectare absoluut niets voor. Voor een technisch haalbare oppervlakte moet men sowieso tien, twaalf tot vijftien hectare hebben. Pas dan kan er commercieel geëxploiteerd worden. Die grindmolens zijn grote, zware apparaten die enige continuïteit vereisen. Het ene project zal dus het andere moeten opvolgen indien men de zaken commercieel interessant wil maken.

Wat de natuurgebieden betreft, heb ik geen probleem omdat er een consensus wordt gevraagd. De natuurbeweging in het Maasland is vrij goed georganiseerd.

De grindmaatschappijen beschikken al over heel wat gronden. In welke mate is er een maatschappelijk relevant doel indien men enkel landbouwgronden zou ontgrinden en ze nadien opnieuw voor de landbouw zou gebruiken? Mevrouw de minister, uw uitleg daarover is vrij algemeen. Sommige projecten lijken me onmogelijk te realiseren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Mijnheer Peumans, u zegt dat men met die toetsing alle kanten uitkan. Het is niet omdat er een toetsing moet gebeuren dat er geen beslissingen genomen mogen worden.

De heer Jan Peumans: Deze overheid veegt met het grootste gemak de Europese Habitatrichtlijn onder de tafel. De noord-zuidverbinding, waar u een groot voorstander van bent, is daar een mooi voorbeeld van.

Minister Hilde Crevits: We moeten eerst een projectgrindwinningscomité oprichten. Daarin moet een consensus worden bereikt. Voordat een project door de regering wordt beoordeeld, moet er een consensus zijn. Zodra er een consensus wordt gevonden binnen het projectcomité, kan het project worden voorgelegd aan de regering. Dat is de keuze die is gemaakt en die ook is goedgekeurd in dit parlement. Dat is dus ook de wijze waarop de grindwinning in Vlaanderen in de toekomst zal worden aangepakt. Eerst moet dat comité bij uitvoeringbesluit worden opgericht. Er zullen ook nog een aantal uitvoeringsbesluiten moeten volgen. Ik zal erop toezien dat dit vlot en goed gebeurt.

Hoe de zaken zullen evolueren, zal de toekomst uitwijzen. Ik heb enkel geprobeerd om het kader waarbinnen gewerkt zal worden, duidelijk te schetsen.

De heer Leo Pieters: Er zijn dus nog geen concrete ideeën?

Minister Hilde Crevits: Dat kan niet. Er zijn misschien wel al dromen, maar men kan in dit dossier pas concreet

worden wanneer er een projectgrindwinningscomité is. Ik doe daar vandaag dan ook geen verdere uitspraken over.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de vossenlintworm

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik heb dit probleem in 2007 al eens aangekaart in een schriftelijke vraag. In 2003 stelde Muriel Vervaeke in een doctoraatsonderzoek vast dat de vossenlintworm zich vanuit het zuiden in noordwestelijke richting zou verplaatsen. Spijtig genoeg heeft zij gelijk gekregen. De vossenlintworm komt in Wallonië bij de helft van de vossen voor en rukt nu op in Vlaanderen.

Wij weten met zijn allen dat sinds ongeveer vijftien jaar en na een afwezigheid van meer dan honderd jaar de vos opnieuw talrijk aanwezig is. Twee jaar geleden werden in Vlaanderen bijna 7000 vossen geschoten. Meer specifiek in het werkgebied Vlaamse Ardennen werden tussen 2000 en 31 december 2005 737 vossen geschoten.

Wetenschappers hebben vastgesteld dat heel wat van die vossen besmet zijn met de vossenlintworm. Deze parasiet is de oorzaak van een ernstige en fatale leveraandoening bij de mens. Uit informatie, ingewonnen bij beleidsmedewerkers van het Vlaamse Gewest, blijkt dat in de regio Geraardsbergen-Viane-Bever een zeer groot deel van de rattenpopulatie besmet is met cysten van de vossenlintworm. Een duidelijker indicator dat de vossenlintworm opruikt, bestaat niet. Als een deel van de ratten en andere knaagdieren in deze regio al besmet is, dan wil dat zeggen dat er ook meer met vossenlintworm besmette vossen rondlopen. Als u het mij vraagt, is dat een reëel gevaar voor de volksgezondheid!

Het gevaar is dat de zogenaamde tussengastheren, knaagdieren maar ook de mens, door contact met platen, voorwerpen, veldvruchten, maar ook met honden en katten, de eitjes opnemen die de vos via zijn uitwerpselen in de natuur achterlaat. In die besmette eitjes kunnen de cysten zitten die de leveraandoening veroorzaken. Het vervelende van dit alles is dat de incubatietijd zeer lang loopt: tussen de vijf en de vijftien jaar. De grootste risicogroep van deze besmettingsgevallen zijn mensen die veel in contact komen met de mogelijke gevaren van besmette excrementen: land- en bosbouwers, mensen die beroepsmatig veel in de grond graven. Heel wat artsen herkennen de ziekte niet en verwarren haar met een

agressieve leverkanker. Daarom denk ik dat een sensibilisering van artsen aan de orde is. Ik besef echter, mevrouw de minister, dat dit niet uw bevoegdheid is.

Dat is toch een niet te onderschatten gevaar: mensen die er vandaag door besmet zijn, lopen ermee rond en weten het niet. Voorlopig kan enkel medicatie of een operatief ingrijpen in het beste geval de toestand stabiliseren. Men is dus als het ware gedoemd tot een levenslange zware chemotherapie. De prognose is zonder behandeling doorgaans zeer slecht. In 70 tot 90 percent van de gevallen is de ziekte dodelijk. In Duitsland worden nu al jaarlijks tussen de 15 en de 25 nieuwe gevallen vastgesteld.

Dit alles, mevrouw de minister, moet ons er toch toe aanzetten om er ernstig over na te denken hoe wij daarmee zullen omgaan.

Ondertussen hebben bezorgde schepenen en provincieraadsleden mij hierover al gecontacteerd. Onze Vlaamse Ardennen zijn nu eenmaal bij uitstek een wandelparadijs.

Er zijn 22 wandelroutes en bijgevolg zijn er in de lente en de zomer heel wat wandeltochten. En dan zwijgen we nog van de vele mensen die het komende weekend in de Vlaamse Ardennen zullen zijn naar aanleiding van de Ronde van Vlaanderen.

Mevrouw de minister, kunt u aan uw administratie en de bevoegde onderzoekers de tussentijdse resultaten vragen met betrekking tot de verspreidingsgraad van de vossenlintworm in het zuiden van de Vlaamse Ardennen? Ik besef dat u dit nu niet kunt geven, ik stel dus voor om het eventueel te laten opnemen in het verslag.

Ik had graag uw visie gekend op het feit dat bijna heel Vlaanderen een semiverstedelijk gebied is en dat het besmettingsrisico in de toekomst nog zal toenemen aangezien de vossenpopulatie blijft toenemen. Ik had graag van u vernomen welke maatregelen u zult nemen om de verdere verspreiding van de vossenlintworm in te dijken. Kunt u dit even toelichten?

Acht u, gelet op de gestelde problematiek, een uitgebreidere bejaging van de vos zinvol? Kunt u ook dit toelichten?

De heer Patrick Lachaert: Ik wil hier, als niet-jager, aan toevoegen dat dit fenomeen ook in andere landen bestaat. Daar wordt geregeld informatie verstrekt. Dat is misschien een hint voor ons. Men adviseert er om de vossen en vooral de kleine vossen, die er zeer lief uitzien, niet aan te raken en om in de buurt van de hollen, waar ze eten, zeker geen wilde bessen te eten. Men raadt ook aan om plastic handschoenen aan te trekken. Een dergelijke informatiecampaigned zou in Vlaanderen toch ook niet slecht zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van der Borgh, ik kreeg net een mailtje binnen van de Zuid-Oost-Vlaamse jagers. Bepaalde passages daarin herkende ik in uw uiteenzetting.

Het zal u misschien een plezier doen als u hoort dat mevrouw Vervaeke, die deze thesis heeft gemaakt, regelmatig wordt geraadpleegd. Zij heeft het antwoord helpen opstellen. Het is een moeilijke kwestie. Ik onderken het probleem en ben er gevoelig voor. Wij moeten onderzoeken wat we curatief kunnen doen maar vooral hoe we preventief ervoor kunnen zorgen dat mensen goed geïnformeerd zijn, zoals de voorzitter daarnet stelde. Wij zijn bij mevrouw Vervaeke te rade gegaan om te zien hoe we er het beste mee omgaan. Hou er bij mijn antwoord dus rekening mee dat er daarover al overleg is geweest.

De vossenlintworm is een zoönotische parasiet die voorkomt in vele regio's in Europa, vooral Midden-Europa. Vlaanderen zou zich vooralsnog op de rand van het verspreidingsgebied bevinden. De vossenlintworm zou nog niet zo algemeen zijn als in Wallonië. Dat heeft veel te maken met het beheer, dat in Vlaanderen veel efficiënter is dan in andere regio's.

Het is inderdaad zo dat kleine knaagdieren een rol van tussengastheer vervullen in de levenscyclus van deze lintwormsoort: zij eten bessen en ander organisch materiaal dat besmet is met eitjes van de lintworm. Die eitjes leiden tot cysten in de knaagdieren, en wanneer deze knaagdieren verorberd worden door vossen, ontwikkelen de cysten zich tot lintwormen, die dan terug eitjes leggen, die zich via de ontlasting en de pluimstaart van de vos verspreiden. Mensen kunnen de besmetting oplopen wanneer ze bijvoorbeeld in het wild braambessen plukken die besmet zijn met deze eitjes. De cysten in de knaagdieren zijn niet levensbedreigend maar ze kunnen, na een incubatietijd van vijf tot vijftien jaar, ook optreden bij mensen en dat is een groot probleem.

Wij hebben ook even de statistieken geraadpleegd. De ziekte is tot dusverre in België zes keer vastgesteld.

Nu kom ik tot de oplossingen, en ik ben daar heel voorzichtig. De huidige wetenschappelijke literatuur geeft aan dat er op dit ogenblik geen efficiënte en effectieve beheermaatregelen bestaan om de feitelijke voorkoming en de verspreiding van de vossenlintworm in te dijken. De belangrijkste maatregel, daar verwees u al naar, bestaat er dan ook in de bevolking heel goed voor te lichten over het risico. Op dit ogenblik is preventieve gezondheidszorg een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, met name van de administratie Gezondheidszorg. U hebt absoluut gelijk dat de preventie van de verspreiding van besmetting met de vossenlintworm, een taak is van deze administratie. Ze heeft hierover al

een brochure uitgebracht en u kunt die even inkijken, want ik heb een exemplaar meegebracht. De brochure bestaat dus al, maar we moeten eens bekijken hoe we die opnieuw onder de aandacht kunnen brengen, want net zoals voor andere brochures geldt ook voor deze brochure dat de publicatie voor een 'bubble' zorgt die daarna weer verdwijnt.

Aanvullend bij de opdracht van de administratie Gezondheidszorg, heb ik ook aan mijn Agentschap voor Natuur en Bos gevraagd om een sensibilisatiecampagne over de vossenlintworm op te starten voor heel specifieke, verschillende doelgroepen. Daarbij zal er worden ingegaan op de verspreiding in Vlaanderen en de buurregio's, op de epidemiologie en op de voorzorgsmaatregelen. Daarnaast – en dit is niet onbelangrijk – heb ik ook aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) gevraagd om samen met de jagerij de bestaande monitoring niet alleen voort te zetten, maar ook uit te breiden om de tijdelijke veranderingen en de patronen inzake de transmissiedynamiek van de vossenlintworm in kaart te brengen of om met andere woorden de effecten ervan eens te bekijken.

Ik kom tot het punt van de jagerij. U vraagt of we om die reden moeten overwegen om de regelgeving, de jachtopeningstijden, te veranderen. Ik meen van niet, ook na een gesprek met mevrouw Vervaeke. Ik leg u dit even uit. De impact van de dichtheid van de vossenpopulatie op de populatiedynamiek van de parasiet is nog relatief onduidelijk. Wel kan een verhoogde jachtdruk op vossen een verhoogde ruimtelijke mobiliteit van de vossenpopulatie tot gevolg hebben, waardoor vrijgekomen territoria kunnen worden opgevuld door jonge vossen die van elders komen en die besmet kunnen zijn, waardoor de parasiet zich sneller zou verspreiden. Bovendien is het inderdaad zo dat jongere vossen gevoeliger zijn voor besmetting met de vossenlintworm dan oudere. We moeten dit ook mee in kaart brengen.

Op basis van de huidige epidemiologische kennis van de parasiet moeten we ons afvragen wat de effecten zijn van de recreatieve jacht. Is die al dan niet een goede beheeroplossing in het kader van een beperking van de verspreiding van de vossenlintworm? Dat is immers ons enige doel: bekijken of een verhoogde jachtdruk een effectieve manier is om de verspreiding te verminderen.

Nu stellen dat we omwille van deze problematiek moeten sleutelen aan de regelgeving, is niet goed. Nu is dit vooral een probleem in het zuiden van Oost-Vlaanderen, een gebied dat grenst aan een andere regio. Het is dus wel nuttig om hierover een gesprek te voeren met de jagerij zelf, met de administratie en met de provincie – want ik verneem dat ook de gedeputeerde met deze kwestie bezig is. Ik zal al die mensen uitnodigen op mijn kabinet om de bestaande, tegengestelde visies op dit probleem eens te bekijken en om ervoor te zorgen dat

we met gerichte maatregelen de verspreiding op zich, kunnen indijken. Onder meer mevrouw Vervaeke wijst erop dat het zomaar uitdunnen van de populatie een grote verspreiding tot gevolg kan hebben. We moeten ervoor zorgen dat de juiste maatregel genomen wordt.

Ik herhaal dat ik alle betrokken partners eens zal uitnodigen om de zaak te bespreken en om te bekijken of een gericht beheer, of een anders gestuurd beheer, voor een oplossing kan zorgen, maar dit staat los van de gezondheidsmaatregelen en van het intensifiëren van de monitoring waar het INBO samen met de jagerij voor zal zorgen. Omdat het om jonge vossen gaat, moet immers worden bekeken op welke momenten de verspreidingsmogelijkheid het grootst is.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw positief antwoord. Ik ben heel tevreden met het initiatief dat u zult nemen om alle betrokken partijen rond de tafel te brengen en te bekijken hoe het probleem kan worden aangepakt. Ik besef dat één maatregel niet zal volstaan om het op te lossen.

In 2007 stelde ik hierover een schriftelijke vraag aan uw voorganger, de heer Peeters. Hij stelde toen dat er eind 2006 een overleg had plaatsgevonden tussen het Agentschap voor Natuur en Bos, het Pasteurinstituut en het INBO met het oog op verder onderzoek betreffende het voorkomen van de vossenlintworm. Het zou misschien nuttig zijn om eens te bekijken wat dat overleg heeft opgeleverd. Ik heb er nadien geen verdere stand van zaken meer van gekregen. Het was de bedoeling om jaarlijks een honderdtal dode vossen van over heel Vlaanderen in te zamelen en te onderzoeken. Uw voorganger merkte, in zijn antwoord van november 2007, op dat het inzamelen van dode vossen pas recent was gestart. Hij stelde: "Afhankelijk van de resultaten kan de steekproef de volgende jaren worden uitgebreid." Ik heb niet meer gevraagd of dat gebeurd is. Het zou misschien nuttig zijn om dat eens na te gaan.

Hij gaf me ook mee dat er onderzoeken gebeurd waren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in het Waalse Gewest in de periode 2001-2004. In het Waalse Gewest werden 818 vossen onderzocht, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest 160. Het zou misschien ook nuttig zijn om eens na te gaan of er recentere cijfers voorhanden zijn, cijfers voor de periode 2004-2008, zodat we het verloop kunnen opvolgen.

Mevrouw de minister, u stelt zelf terecht dat er bij de jonge vossen een groot gevaar is voor uitbreiding. Kunt u het in uw gesprek met de betrokken partners niet hebben over een eventuele uitbreiding van de voorjaarsjacht?

Minister Hilde Crevits: Ik heb net gezegd dat de monitoring zeer intens gebeurt en dat die nog zal worden

uitgebreid. Wanneer er resultaten zijn, zal ik ervoor zorgen dat u daarover kunt beschikken.

Ik heb gezegd dat ik een gesprek wil aangaan. De bedoeling is om deze hele problematiek te bekijken. Ik ben echter geen specialist en moet me dan ook laten adviseren door de verschillende partijen. We moeten vooral een oplossing vinden voor dit probleem. Volgens de dame die de studie heeft gemaakt, is remediëren bijzonder moeilijk. Men is het nog niets eens over de beste remediëring. Het lijkt me nuttig om alle mogelijke maatregelen te overlopen en na te gaan waar er moet worden bijgestuurd. Dat zal geen jaren meer duren, integendeel.

De voorzitter: Het probleem gaat verder dan de jacht. Het gaat ook over de volksgezondheid.

Het incident is gesloten.
